

KLINICKÁ LOGOPEDIE JE KRÁSNÝ OBOR, HLAVNĚ PRO LIDI, KTERÝ JSOU VŠESTRANNÍ A KREATIVNÍ

ROZHOVOR S PAEDDR. MARCELOU MICHALIČKOVOU

Mgr. Barbora Richtrová

PaedDr. Marcela Michaličková

PaedDr. Marcela Michaličková

Od roku 1983 se věnuje logopedii. Díky její touze a přesvědčení, že klinická logopedie by měla být samostatný nelékařský obor, se jí podařilo, ještě s dalšími kolegyněmi, založit roku 1991 Asociaci klinických logopedů ČR. Působila mnoho let jako místopředsedkyně AKL ČR a od roku 2004 byla její předsedkyně. PaedDr. Michaličková je jednou z hlavních postav, která se zasloužila o zařazení klinické logopedie do resortu zdravotnictví. V současnosti je čestným členem Asociace klinických logopedů ČR a stále se věnuje klinickologopedické praxi na Poliklinice Pacovská v Praze a v Nemocnici Pod Petřínem v Praze.

Jak dlouho se věnujete oboru klinická logopedie?

Logopedii se věnuji od r. 1983 jako logopedický asistent ve zdravotnictví. Po ukončení VŠ, studovala jsem speciální pedagogiku na UK v Praze, jsem začala pracovat jako logoped na poliklinice v Praze 4.

Doktorát jsem udělala také na Pedagogické fakultě, kde byla do komise pozvána doktorka pedagogiky ze Švédska, která na mne kladla velké nároky. Byla zásadně proti odkladům školní docházky, protože to škodí dětem. Podle ní, co dítě umí do šesti let, to je základ pro další jeho vývoj. Bylo to myšleno hlavně pro logopedy ve zdravotnictví, protože odklady navrhuji nejvíce.

A jaký je Váš postoj k odkladům školní docházky?

Myslím si, že některé děti odklad školní docházky moc potřebují. Protože spolupracuji s klinickým psychologem, respektuji jeho rozhodnutí a on zase moje.

Vy jste byla u zrodu klinické logopedie. Jak se stalo, že se z logopedie stala logopedie klinická?

Koncem sedmdesátých let začaly v České logopedické společnosti pracovat sekce, které měly sdružovat členy podle jejich odborných zájmů a speciálního profesního zařazení či zaměření. Byla tedy založena Sekce logopedů ve zdravotnictví. Roku 1983 byla v Severomoravském kraji vypracována paní doktorkou Salomonovou a logopedy a byla předložena první Koncepte logopedické péče, která navrhovala zařazení logopedie samostatně do resortu zdravotnictví, podobně jako tam byla zařazena klinická psychologie. Až v roce 1984 se této sekci podařilo za velkého úsilí prosadit doškolení logopedů. Výraznou zásluhu na tom všem měla paní doktorka Bubeníčková, ta nám moc pomohla. Tenkrát byla jmenována do zkušební komise subkatedry Institutu pro další

vzdělávání lékařů a farmaceutů. Díky ní se podařila prosadit speciální průprava logopedů zakončená závěrečnou zkouškou - atestací. V roce 1987 jsme prosadili, aby logoped byl metodicky veden logopedem a ne lékařem.

V roce 1990 jsme se sešly s Dr. Jirutkovou, kde jsme se spolu rozhodly, že stávající stav musíme změnit. Bylo to velmi nutné. Vznikala pojišťovna VZP, MZČR a další instituce. Požádaly jsme paní doktorku Salomonovou a paní asistentku Janotovou, které do toho okamžitě šly s námi. V r. 1991 jsme bojovali o jasnou koncepci logopedie na MZ a dávali dvakrát návrh na zakotvení Logopedické komory do zákona. Bylo nám doporučeno vytvořit stavovskou organizaci. A tak byla asociace založená v srpnu 1991. Zakládajícími členy jsem byla já, doktorka Salomonová a doktorka Jirutková. Úplně nejvíc nám pomohla paní asistentka Janotová svým postavením a jménem.

Jakou jste měly vizi?

Nejdříve jsme musely řešit, kde budeme, jako kliničtí logopedi vůbec zařazení. MZČR ani MŠČR nás totiž nechtěla. Byla to neskutečně náročná a dlouhá jednání o naše přežití v současném systému. V té době nám nejvíce pomohl pan M. Bojar, ministr zdravotnictví ČR.

Další vizí bylo, abychom měli samostatný obor – klinická logopedie. Aby si nás lékařská obec vážila a ne, aby se na nás lékaři dívali jako na učitelky, které dělají jenom trk trk. Se vzděláním nám moc pomohla paní doktorka E. Škodová.

Mým cílem a snem bylo dostat klinickou logopedii na Lékařskou fakultu.

Zdá se, že jste měly spoustu elánu, motivace a dlouhodobé vize. Čím bylo způsobeno, že se logopedie v té době nakonec nedostala na Lékařskou fakultu jako studijní obor?

My bychom to dokázali, ale... (zamyšlení). Tenkrát nám pomáhal pan profesor

Lechta, který nám vypracoval studijní „Koncept klinické logopedie“. Měli jsme vše perfektně vypracované. Z 3. Lékařské fakulty nám šel moc na ruku pan docent Svoboda. Moc nám také pomáhala paní doktorka PhDr. B. Housarová Ph.D., později nám pomáhal také pan docent K. Neubauer. Studium by probíhalo na 3. Lékařské fakultě. Bohužel v té době jsme neměli žádné docenty, tak jsme prostě pohořeli... (zamyšlení). Velmi mne to mrzí, že logopedi nestudují na Lékařské fakultě, těžce to nesu. Navíc tato skutečnost ubližuje klinické logopedii jako takové...

Kde se ve Vás objevila tato potřeba nebo vůle bojovat za logopedii? Nějakou životní zkušeností?

Možná to bylo tím, že jsem pracovala jako logopedický asistent. Věděla jsem, jak logopedi přede mnou moc bojovali v nelehké době o postavení logopedie ve zdravotnictví. Byla to nutnost pokračovat v jejich cestě, ale jenom jako vysokoškolák - ne jako velká síť logopedických asistentů. Proto ta vůle něco změnit. Musím se usmívat, když mi i paní doktorka Salomonová řekla, že mám kapitalistické myšlení.

Vratme se k Vašemu působení v Radě Asociace. Vy jste byla historicky první místopředsedkyně...

Já jsem nikdy nechtěla být předsedkyní. Proto mi vyhovovalo být místopředsedkyní. Byla jsem místopředsedkyní až do roku 2004, kdy jsem byla zvolena předsedkyní.

Jak se to stane, že někdo nechce být předsedou, a přesto se jím stane?

Protože si vás členové přejí.

Kdybyste řekla NE, co myslíte, že by se stalo?

Já jsem nemohla říct ne, to mi nedovolila moje zodpovědnost.

Jestli se nepletu, působila jste v Radě AKL ČR 20 let. Jaká to pro Vás byla zkušenost?

Bylo to totální vyčerpání ze všeho. Jedině, co mi velmi psychicky pomohlo, bylo to, když jsme s paní PaedDr. Salomonovou a PaedDr. Jirutkovou odcházely, tak nám poděkovalo přes 300 členů ve stoje. To si myslím, že mluví za vše.

Jak se v průběhu těch 20 let proměňovala tato jednání? Byla nějaká doba příznivější?

To se hodně proměňovalo. A hlavně kdykoliv byl zvolen nový ministr, začínala všechna jednání od nuly, protože jak je známo, kdo začíná, tak se nikdy nepodívá na to, co se dělalo před ním... To je bráno automaticky za chybné... Nejobtížnější byla asi všechna jednání na MZČR a se všemi pojišťovnami. Nevím, která doba byla příznivější.

Čím se dělo, že ta jednání byla tak komplikovaná?

Protože vždy šlo hlavně o peníze, o postavení našeho oboru mezi lékaři. Všichni na tom byli lépe než náš obor. Moc mi pomáhal pan JUDr. Jirousek, paní doktorka Kejkličková, paní doktorka Cikánová a paní doktorka Havelková.

Vyprávějte o tom víc...

Vypracovala jsem grafické srovnání více oborů s naším oborem. Zde se opravdu ukázalo, jak je náš obor hluboce finančně podhodnocen. To jsem rozdala všem zástupcům na Dohodovacím řízení. Tenkrát mi pomohl pan docent Svoboda z ČLK. Byl to velký zlom v dalších jednáních pro náš obor – klinická logopedie. Bohužel se na mně nahněvalo vedení klinické psychologie, protože srovnání s nimi bylo markantní.

Když Vy jste byla předsedkyní od roku 2004, změnil se nějak Vaše kompetence nebo ladění v Radě?

My jsme byli výborná rada, hodně jsme si věřili. V tomto období jsme dostali konečně hodnotu bodu na korunu. Na to jsem byla pyšná. Na jednáních už nás začali vnímat jinak - začali nás více vnímat. Podařilo se nám upevnit zákony, aby logopedie byla legislativně zakotvená. O zákony se hodně starala PaedDr. Eva Škodová a my jsme jí to pomáhali připomínkovat. Kdykoliv jsem se obrátila na členy AKL, vždy mi naše kolegyně z celé ČR moc pomáhaly. I paní doktorka Salomonová mi hodně pomáhala. Své kompetence jsem zásadně nezměnila. Bylo mi mezi členy Rady dobře.

A je něco, co byste ve funkčním období udělala jinak?

Určitě. Kdybych uměla jazyky, určitě bychom víc spolupracovali s více asociacemi z jiných zemí.

Jak vlastně začala Vaše profesní cesta?

Já jsem začínala jako logopedický asistent na poliklinice. Abych mohla být logoped VŠ, musela jsem absolvovat VŠ pedagogickou. Když jsem chtěla jít na VŠ, musela jsem projít Kádrovým útvarem, který buď doporučení dal, nebo nedal. Měli podmínku, že musím vstoupit do KSČ. No a já řekla, že raději nepůjdu na VŠ. V té době se za mne postavilo hodně lidí. Hlavně jedna sestřička, která byla v Komunistické straně a ještě v odborech. Doporučení jsem dostala a nemusela vstoupit do KSČ.

Za tuto odvahu, v té době drzost, se Vám nic nestalo?

Myslím si, že je to všechno o lidech.

Střední školu jste vystudovala zdravotnickou, že Vás to tak táhlo do zdravotnictví?

Ne, já mám střední ekonomickou.

Takže vy jste vystudovala střední ekonomickou a pak jste rovnou šla pracovat na polikliniku?

Ano. Měla jsem střední školu a kurz logopedického asistenta se závěrečnou zkouškou. To byly přesně stanovené podmínky pro přijetí na logopedického asistenta ve zdravotnictví. Já jsem tyto podmínky splňovala. Ekonomickou školu jsem udělal bez obtíží a dostala jsem i doporučení na vysokou školu, ale já jsem chtěla k dětem. Od mala jsem cítila, že potřebuji pracovat s dětmi a s lidmi. Tak jsem se rozhodla jít do zdravotnictví a nikdy jsem toho nelitovala. Splnil se mi sen.

Tomu rozumím, přesto povolání, která se věnují práci s dětmi, je mnoho. Proč zrovna poliklinika a logopedie?

Protože se otevíral na poliklinice nový obor – logopedický asistent ve zdravotnictví a v té době mě to nejvíce oslovilo. Do školství jsem nechtěla.

Co tedy pro vás osobně znamená klinická logopedie?

Klinická logopedie je krásný obor, hlavně pro lidi, kteří jsou všestranní a kreativní. Moc mne těší, že náš obor je dnes už na vysoké úrovni.

Kterou oblast z klinické logopedie máte nejradši?

Asi všechny oblasti.

Je nějaká událost z Vaší klinické praxe, na kterou nezapomenete?

Že se mi podařilo, holčičku s Downovým syndromem dostat na střední školu. Pomohla jsem zpěvákovi, panu Václavovi Neckářovi, aby opět zpíval. Současnému panu profesorovi, aby mohl přednášet Umělou inteligenci po celém světě. Samozřejmě hodně dětem. Těch příběhů je hodně.

Jak by se současná logopedie měla podle Vás ubírat?

No, určitě se stále snažit náš obor dostat na Lékařskou fakultu. Náš obor by stoupl ve zdravotnictví. Aby diagnostika předškolních dětí byla ve zdravotnictví. Je to pro vývoj dětí hodně důležité.

Jak vnímáte povědomí současné společnosti o klinické logopedii?

Myslím si, že nás společnost už vnímá lépe. Už si nemyslí, že děláme jenom trk trk. Také záleží na samotných logopedech, jak se uplatní ve svých regionech, jak se budou odborně prezentovat na odborných lékařských přednáškách. Vzpomínám si, že když jsme měly přednášku v Lékařském domě, já, I. Laudová, J. Kalfusová pro neurology, jak se jim naše přednášky líbily a jak byli vděční, že s námi mohou spolupracovat. Celou dobu nás moc poslouchali.

Kdo byl nebo je Vaším vzorem?

No určitě paní doktorka Salomonová. Protože je jako já (smích). Paní doktorka Salomonová je jednak velmi inteligentní, klidná a odborně na výši. Myslím si, že si ji všichni vážíme do dnešních dnů. Navíc uměla perfektně zákony. A to mi pořád vštěpovala do hlavy. Naučit se zákony je velká výhoda při debatách a jednáních na všech úřadech, nikdo na vás nebude mít. Měla pravdu.

Jak vnímáte současný stav asociace?

Já si myslím, že se určitě všichni snaží. Nikdo si neumí představit, co se všechno musí ohlídat, jednat, prosazovat, aby členové naší AKL byli spokojeni.

Co vám v Asociaci nebo klinické logopedii chybí kromě Lékařské fakulty?

Chybí mi, že kliničtí logopedi, kteří pracují v ambulancích, nepochopili, jak je pro ně důležité být v SASU (Svaz ambulantních specialistů). Asi je to tím, že nechodí na Dohodovací řízení. Nevidí, jak lékaři tvrdě prosazují své. A tady je organizace, která nám nabízí pomoc, a my nic. Lékaři

pochopili, že je dobré být i v jiných organizacích. AKL je pro nás stále tou nejdůležitější organizací. Řekla bych, že je to hlavně o ekonomice. Děkuji všem, kteří to pochopili. A těm, kteří tam jsou, děkuji.

Jaké jsou v současné době Vaše priority?

Užívat si život!

Jak si užíváte života?

Maluju, užívám si vnoučat, chodím do přírody, musím pořád něco vytvářet. Tak vytvářím. Pracuji už jenom 3 dny v týdnu. To je velká pohoda. A hodně cestuju s manželem – nejkrásnější zážitek byl Nový Zéland.

Kdybyste nebyla klinický logoped, čím byste byla?

Určitě by to byla vědecká činnost.

Co byste vzkázala mladé generaci?

Aby se hodně vzdělávali. Aby byli poctiví k oboru a nehonili jenom peníze. Aby si taky užívali život a neseděli v ordinaci od rána do večera. Myslím si, že z toho stresu z práce jsme pak všichni vyhořelí a nemocní.

Tady bych chtěla poznamenat, že jsem jako předsedkyně navštívila ordinace klinických logopedů po celé České republice. Byla jsem velmi překvapena, jak byli všichni logopedi úžasní. Byla jsem na ně hrdá. Touto cestou bych chtěla všem poděkovat za velmi milé přijetí, kterého se mi dostalo.

Děkuji.

Děkuji za rozhovor.